

Izboja razen nedelj, in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se ne priobčijo.
Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi: Prostor 1x55 mm
po K 2. Uradni razglaš,
poslano ter notice isti pro-
stor K 3. Pri večjem na-
ročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z
dostavljanjem na dom za
celo leto K 336, za pol
leta K 168, za četrt leta
K 84, za mesec K 28. Za
inozemstvo mesečno K 45,
letno K 540.

Reklamacije za list
so poštno proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica 6/I.,
Učiteljska tiskarna.

Zakaj se moka draži?

Draginja narašča. To je že tako
običajna novica, da ji vobče ne pri-
pisujemo prav nobenega pomena. Ti-
sti, ki govorijo o dragini, na je sami
ne občutijo. Drugače je pa s tistimi,
ki morajo prešteti pčle novce,
kadar hočejo kupiti kilogram moke.

V šestih tednih približno se je
pšenična moka podražila od 15.50
do 16 K na 21.50—22.— K. In če se
vprašujemo po vzroku, ga ne naj-
demo. Ni se zvišala v tem času ne
železniška tarifa, niti ni padel kurz
naše krone znatno; edini novi da-
vek je prometni dayek, ki pa znaša
le 1%. Vrhutega je cena pšenice na
zunanem trgu padla. V Budimpešti
velja pšenica 9.50 K; tudi v Bol-
gariji in Rumuniji padajo cene. Pri nas
je cena pšenice narasla do danes že
na 15.— K. Ako bo vlada dopuščala
še dalje to neopravičeno odiranje,
bo veljala pšenična moka okolo bo-
žiča do 26 K.

Kje je tukaj vzrok?

Očividno je, da tiči za temi ce-
nami brezvestno izkoriščanje žitnih
spekulativov, ki so pokupili žitno za-
logo in jo spravili v svoje žitnice
ter sedaj navijajo cene, ker jih ščiti
pred konkurenco velika carina na
žitne produkte. Zdi se nam, da bi
vlada morala napraviti takemu odu-
ruštvu konec. Tu je pač tudi držav-
ni interes. Če vlada nima moči, da
bi prisilila te oduhuje, da prenehajo
z izžemanjem naroda, naj carino na
žito odpravi, potem bo pa narod
sam stl in zdrobil to bogato odu-
ruško družbo žitnih spekulativov.

Malokdaj je bilo v našem gospo-
darstvu tako očito ropanje narod-
nega imetja, ogrožanje narodne
eksistence, kakor v sedanjih kratki
dobi dveh mesecev. Za prejšnja po-
draževanja so imeli spekulanti naj-
različnejše opravičbe, ki jih nismo
mogli kontrolirati, v tem primeru
pa je oduštvu tako očito, da ga
ne morejo opravičiti ne milijonarji
ne političarji.

Bratomorilci na delu.

(Dopis iz Hrastnika.)

V nedeljo, dne 4. decembra t. l.
se je vršil javen rudarski shod, ki
ga je sklicala rudarska strokovna
organizacija »Unija« slovenskih ru-
darjev v dvorani kons. društva. Že
pred napovedanim časom je bila
dvorana nabito polna. Na shodu je
potočal sodr. Leskošek, tajnik stro-
kovne komisije v Celju. V svojem
dve uri trajajočem stvarnem govo-
ru je natančno razložil vzroke dra-
ginje, pojasnil celi kapitalistični raz-
voj in zasebno lastništvo v današnji
kapitalistični družbi. Govornik je
žel večkratno odobravanje. Nato je
govoril o potrebi strokovnih orga-
nizacij; ter je povdarjal, da morajo
iste biti socijalistične, napredne, ne
pa konservativne. Navedel je več
slučajev kot primer. Če strokovne
organizacije preidejo v roke me-
ščanski ideologov, n. pr. NSZ ali
ISZ ali SDSU (IDS) itd., takrat preti
delavstvu nevarnost, da na strokov-
nem polju pridobljene pravice na
političnem polju lahko zopet izgubi.
Slučaj: Osemurni delavnik je sko-
raj v seli državi že vzakonen; de-
lavski sveti priznani. Na Češkem je
ravnokar sprejet zakon, po katerem
dobijo rudarji pravico kontrole pri
produkciji in dobičku. Take uspehe
pa čehoslovaški in nemško-avstrijski
proletariat ne dosega z nevtralni-
mi (konservativnimi) organizaci-
jami, temveč z močnimi strokovnimi
in političnimi socijalističnimi orga-
nizacijami. (Medklici: Res je!)

Kakšna pa je socijalna zakono-
daja in politična orientacija pri nas
v Jugoslaviji? (Medklici: Slaba in

žalostna!) Zares slaba je, vendar ne
morem preko tega, da povem, zakaj
je slaba. Star pregovor pravi, več ko
znaš, več veljaš! Bolj če si močan,
lažje zmagaš. Jugoslovanski prole-
tariat pa do svetovnega preobrata
ni v delavski zgodovini pomenil nič.
Zakaj ne? Zaradi tega, ker ni po-
znan, ali ni hotel poznati razrednega
boja! Naši slovenski delavci so sku-
šali socijalno vprašanje reševati
vsak na svojo pest, zapuščali so
svojo ljubo domovino in šli tja, kjer
je bila postelja že postlana, dela-
vske meze urejene. Ostali pa so bili
doma in delali kot črna živina za
majhen zaslužek in slabo hrano.
Složnost ali solidarnega čustvova-
nja pri teh ljudeh ni bilo. Preklanja-
nje in pretep je bil na dnevnem
redu.

Prišla je revolucionarna doba l.
1918., ki je zdramila ves svet v de-
želah premagovancev in premagan-
cev. Ta velika epoha napredka
je tudi nas Slovence zbudila iz spa-
nja. Komaj se je to zgodilo, že so se
pojavi različni umetniki ter se pre-
stavljali temu komaj zbudjenemu pro-
letariatu kot odrešeniki vsega zla.
Napravili so napade na različne do-
bro razvite strokovne organizacije
ter oznanjevali nauke komunizma,
ujedinjevali strokovne sindikalne or-
ganizacije k III. politični internaci-
oni v Moskvi. Poudarjali so: stro-
kovne organizacije brez zaščite po-
litične stranke so za nič. Takega ne-
poštenega dela so se posluževali
razni doktorji, inženirji, falirani št-
udenti ter drugi podkupljeni elementi.

Kam je prišel jugoslovanski pro-
letariat s svojimi voditelji? (Med-
klici: v propad!) Kadar se začne
ladja potapljati, jo zapuščajo podga-
ne. Takrat, ko je vlada razveljavila
mandate komunističnih (delavskih)
poslancev, so jo isti pobrisali čez
mejo, postali so dezerterji svoji ar-
madi v najvažnejšem momentu. V
momentu, ko bi morali zagovarjati
delavske interese v zbornici, oziro-
ma v ustavotvorni skupščini. (Med-
klici: Zakaj je pa vlada razveljavila
njihove mandate?) Govornik: Zato,
ker so nekateri ljudje izvršili atea-
tate na prestolonaslednika in razne
ministre, je vlada smatrala to par-
tijo za komunistično - anarhistično
ter s tem dobila od poslancev me-
ščanskih (buržujskih) strank, katere,
na žalost moram konstatirati, so vo-
lili tudi delavci, pooblastilo, da se
mardati razveljavijo in poslanci iz-
roče sodišču.

Junaki, komunistični revolucio-
narci, pa niso čakali, da bi šli v za-
pore kot proletarske žrtve, kakor to
stori pošten idealist, temveč se jo
pravočasno odkurili čez mejo. (Splo-
šen smeh.)

Kdo ima škodo od te nesrečne
furi je oni, ki je bežal v boljše,
bolj svobodne kraje, ali oni, ki so
ostali doma, kjer jih tepe kapitali-
stični bič?

Kapitalistična buržuazija se ma-
šuje nad proletariatom, ne samo
nad onim, ki je bil včeraj komuni-
stični, temveč tudi nad onim, ki je
socijalističen.

Zakon o zaščiti države ni naper-
jen samo proti bivšim komunistem,
temveč je naperjen proti vsakemu
svobodno mislečemu proletarcu. Le
poglejmo to, kar nam koalicijski za-
kon daje, da sme delavstvo stav-
kati za svoje pravice, to zakon o za-
ščiti države točka 11. zopet jemlje
in ščiti stavkokaže.

Ni moja navada, da bi se spuščal
v politične polemike na strokovnih
shodih, vendar moram pojasniti to-
le: Koliko vrst nasprotnikov ima ju-
goslovanski proletariat v parlamentu?
Razen 10 socijalno - demokratskih
poslancev so sami nasprotniki. Ka-
ter nasprotniki so najbolj nevarni
delavstvu? Oni, ki hodijo s firmo
JSZ, NSZ okrog delavstva in iščejo
kaline. Navedene nasprotnike lahko
štejemo za inavse, ker trdijo, da
so tudi socijalisti, in sicer eni kr-
ščanski, drugi narodni socijalisti.
Bankrotci so manj nevarni, ker jih
vsak slepec lahko spozna kot izra-
zite zastopnike kapitala a tudi oni
so ob časih vrbtev z delavcem radi
prijazni. Namesto da bi nam dali in
pustili boljše socijalno zakonodajo,
se nam odtegujejo visoki dohodnin-
ski davki. Osemurnik odpravljajo,
želijo svobodo dela (bolje rečeno
svobodo izkoriščanja); brezposelno
zavarovanje je tudi padlo v koš. Za-

upniški sistem se ne priznava, dra-
ginja vedno narašča in mezde osta-
jajo enake.

Če vse to vemo, se moramo na-
ravnost čuditi, da se v vaših vrstah
najdejo ljudje, ki so bili včeraj še
komunisti, a danes so klerikalci in
Jedeasarji. (V tem nastane velikan-
ski hrušč v dvorani, ki ga je povz-
ročilo par vinjenih in par nevinjenih
takozvanih čakovcev, ki so kričali:
nismo JDS, rajše sem klerikalec
itd.). Nato je govornik prekinil z
govorom in je po pet minutnem od-
moru zopet nadaljeval. Rudarji imajo
bogato izkušnjo za seboj. Med vojno
so mnogo trpeli. Občutili so kapitali-
stične in militaristične verige. V ča-
su preobrata so se maščevali nad
onimi, ki so jih toliko let zatirali.

Rudarji so stopili v organizacijo,
s katero so si hoteli svoj položaj iz-
boljšati. To pa gotovim ljudem ni
bilo prav, zaradi tega so povzročili
razkol v strokovnih organizacijah,
zlasti med rudarji, ker jih je največ.

Kakšna je sedanjšnja kolektivna
pogodba pri Trboveljski premogo-
kopni družbi?

Namesto pogodbe imajo rudarji
diktat, ki določa avtomatično povi-
šanje ali znižanje draginskih doklad.
Ker je pa draginja čez 30% narasla,
noče družba o povišanju nič slišati.
Namesto prejemke povišati, pustil
celo šilte praznovati. Če bi se bilo
življenje pocenilo, takrat bi gotovo
družba doklade znižala. Vsled navede-
nih nakan Vam predložim sledečo
resolucijo.

(Resolucija je že bila objavljena
v »Napreju«, ki je bila soglasno ob
navdušenju sprejeta.)

Po sprejetju resoluciji se oglasi k
besedi rudar Benedik, zastopnik li-
rudarske skupine v Hrastniku, (ru-
darska skupina II. predstavlja po-
močniški odbor, ki je podrejen ru-
darski oblasti po zakonu iz leta
1885. avstr. zakona).

Rudar Benedik (bivši komunist)
je smatral za potrebno, da je čeka-
ril c stvareh, ki ne spadajo v njegov,
oziroma v delokrog rudarskega od-
bora. Hvalil je na vse mogoče na-
čine klerikalce, jih imenoval sloven-
ska strokovna zveza, hvalil je tudi
narodne socijalce ter zabavljaj čez
socijalne demokrate. Kakor bi bili ti
krivi, če Trboveljska premogopna
družba ne priznava pogodbe. Med
drugim je trdil, da mu je sodr. Kru-
šič v Trbovljah rekel, da bo družba
rudarski odbor takrat priznala, kad-
ar bo ta odbor imel za seboj še
močno strokovno armado. (Op. ur.:
To je tudi res. Pomočniški zbori ne
veljajo nič, ako nimajo za seboj or-
ganizacije). Nadalje je čital zapisnik,
ki ga je sklepal v družbi klerikalcev
in NSS. V zapisniku je napisano, da
družba nič ne plača. (Medklici: O
jej. Tak zapisnik bi se ne smel po-
pisati!) Benedik ves v zadregi, jaz

sem ga podpisal, da veste, da jaz in
klerikalci, mi vsi bi radi nekaj na-
pravili, a brez soc. demokratov smo
preslabi. (Medklici: Kaj se pa sliniš
okolo klerikalcev in nar. socijev, če
vidiš, da so za nič!) Benedik: mi
sino II. rud. skupina, skupina brez
strank, radi tega se obračamo na
vse stranke, ker nas same rudarska
oblast ne upošteva. (Medklici: Pri
mezdah rudarjev ne rabimo meščan-
skih strank!) Benedik: kadar gre za
naše plače se morajo družiti vse
stranke, da gremo v boj proti buržo-
aziji. (V dvorani nastane velik smeh
in klici: Klerikalci, narodni socijalci
so tudi buržuazija! Buržuazija proti
buržuaziji ne gre!)

Ker je temu čednemu govorniku
zmanjkalo slagerjev, ki so bili itak
za nič, se je poslužil čisto komuni-
stične taktike. Anton Kristan je mi-
lijonar, nemški rajstgast je leta 1914
glasoval za vojne kredite. (Medklici:
Kaj iščeš v Berlinu, ostani pri
svojem meznem poročilu!) Nato je
Benedik zblebetal in svoj žalosten
govor končal, ki je bil zanj in nje-
gove pristaše naravnost fiasko.
Med eBnedikoivmi čevkarijami se je
eden zborovalec onesvestil. Najbr-
že je vplivala nanj katastrofa, ki jo
je doživel vodja Benedik, ker je bil
njegov pristaš.

Oglasil se je k besedi še s. Malo-
vrh iz Hrastnika. Isti je v jasnih be-
sedah očrtal spekulacijo klerikalcev,
ki imajo več vrst pristašev in za
vsak stan imajo tudi drug časopis.
Za kmete »Slov. Gospodar«, »Stra-
žo« in »Domoljuba«, za delavce
»Našo moč« in »Novi čas«, ki mu
dajo naslov delavski list; za bogate
purgarje in fabrikante pa imajo
»Slovenca«. Iz tega sledi, da so ka-
pitalistična stranka, katera rabi de-
lavce in kmete samo za volitve. Po-
glejte steklarje in kemične delavce,
ti imajo samo eno organizacijo so-
cialistično ter gredo vedno z na-
predkom. Omenil je tudi novousta-
novljene »Delavske novice« in Je-
žeasarsko strok. organizacijo ter
razkrinkal njih zlobnost. Končno je
govoril še s. Leskošek ter odgovo-
ril na izvajanje Benedika. Pojasnil
je, kaj je rudarska skupina i. t. d.
Ogorčeno je prijel ljudi, ki vživajo
zakonite pravice, za katere se je
proletariat boril 30 let in sedaj, na-
mesto, da bi se obvarovalo vsaj to,
kar delavstvo že ima, pa pridejo
ljudje tukaj na tribuno in blatijo ose-
be ter terorizirajo nezavedno maso,
da naj se nikar ne organizira dru-
gami, kakor tam, kamor bodo oni ve-
levali. Masa pa ostane indiferentna
in brezpravna. Apeliral je na zbor,
da naj skušajo ljudi take vrste izo-
lrati, da se ne bodo več drznili so-
proglasiti kot vaši bogovi in dikta-
torji. Kajti rešitve proletariata toliko
časa ne bo dosegel, dokler se ne bo
znel otresti raznih diktatorjev in fra-

LISTEK.

Bisernica.

(Dalje.)

In res je zopet zapel, ravno v
trenotku, ko smo rezali »kraljevsko
potico«. Hipoma smo skočili s svo-
jih sedežev. Moj stric Francois, ki je
že pil šampanjca, se je razhudil in
prisegel, da »ga« bo masakriral, ta-
ko da sta se moja mati in teta že
vrgli nanj, da mu to preprečita. Moj
oče, dasi zelo miroljuben in za boj
nič več zmožen — šepal je namreč,
odkar si je pri padcu s konja zlomil
nogo — je sedaj tudi izjavil, da mo-
ra vedeti, kdo stoji zunaj in da ho-
če sam pogledati. Moja dva brata,
ki sta bila stara osemnajst oz. dvaj-
set let, sta prinesla svoji puški; ker
name niso pazili, sem se polastil ka-
rabinke, s katero sem pač enkrat že
streljal na našem vrtu, in se priklju-
čil ekspediciji.

Takoj smo krenili na pot. Oče in
stric sta korakala z Baptistom, ki je
nosil svetilko, na čelu izpreveda.

Sledila sta jim brata Jaques in Paul,
jaz pa sem stopal zadaj, ne meneč
se za prošnje svoje matere, ki je
ostala na pragu v družbi tete in mo-
jih sestričen.

Zopet je snežilo že celo uro; je-
le ko so se upogibale pod belim breme-
nom in so izgledale kakor blede pi-
ranide, kakor ogromni stožci slad-
korja. Nizkega grmičevja skoro ni
bilo videti, skozi sivi zastor malih,
brzih snežink v izginjajoči bledini
temine. Sneg je padal tako gosto,
da se je moglo videti komaj deset
korakov naprej. Vendar je razširila
svetilka še precej luči. Ko smo sto-
pali po stopnicah, ki so bile vsckane
v zidovje, me je bilo resnično strah.
Bilo mi je, kakor da gre kdo za me-
nej, kakor da me hoče zdajzdaj zgra-
biti za pleča in najraje bi se bil obr-
nil. A nisem se upal zopet nazaj sko-
zi vrt.

Slišal sem, da so se spodaj vra-
ta odprla in da je takoj nato moj
stric zaklel: »Naj vse skupaj hudi-
vzame!« Je že odšel. Toda gorje,
ako njegovo senco še enkrat ugleda-
m!

Strašno je bilo zreti pred seboj
prostrano ravan, pravzaprav čutiti,
zakaj ni bilo videti; videli smo
pred seboj le neizmerno sneževino,
ki se je razširjala navzgor, navzdol,
na desno in levo, spredaj in zadaj, v
neskončnost.

Zdajci je stric vzkliknil: »Že zo-
pet tuli pes. Takoj mu pokažem, ka-
ko znam streljati. Bomo vsaj nekaj
opravili!«

Toda oče, ki je imel dobro srce,
je menil: »Najprej pogledjmo, kje tič-
t uboga žival; gotovo laja, ker je lač-
na! Sploh pa se glasi, kakor da bi
klicalo na pomoč, kakor človek, ki
je v stiski. Pogledjmo vendar!«

Krenili smo tedaj skozi gosto
snežno zaveso na pot. Sneg je padal
gosteje, kakor ledena pena, bodei je
kožo, katera je otrpla, kakor bi bna
po malih belih snežinkah ožgana, z
rezko lipno bolečino.

Udirali smo se čez kolena v meh-
ko mrzlo odejo in smo morali pri
vsakem koraku noge visoko vzdri-
govati. Čimdalje smo šli, tem raz-
ločnejši, močnejši je bil glas psa.
Stric je zaklical: »Tukaj je!« in vsi

smo obstali in ga gledali, kako je v
temi pokazal na sovražnika.

Nisem videl še ničesar in sem
zato stopil naprej, da sem ga tudi
jaz zagledal. Izgledal je strašno in
pošastno, ta pes, velik, črn, ovčarski
pes s kosmato kožo in volčjo glavo,
ko je stal tu na vseh štirih, obsevan
po žarku, ki ga je metala nanj sve-
tilka. Ni se premikal, bil je popolno-
ma pri miru in nas je opazoval.

Stric je dejal: »Kako čudno! Ne
gre niti naprej niti ne beži; najraje
bi mu poslal par svinčenih zrn v
rebra.«

Moj oče pa je dejal odločno: »Ne,
vzamemo ga s seboj domov.«

»A on ni sam,« je zaklical Jac-
ques, moj brat, »nekaj ima za seboj.«
V resnici je ležalo za njim nekaj
sivega, česar pa nismo mogli na-
tanko razločiti. Previdno smo kora-
kali naprej.

Ko smo prišli blizu, je sedel pes
na zadnje noge. Videti ni bil hud,
temveč vesel, da se mu je posrečilo
prilicati ljudi.

Moj oče je pristopil in ga jel bo-
žati. Žival mu je lizala roki; tu smo

zapazili, da je bila privezana k majh-
nemu vozičku, kakor je za punčke iz
umij, ki je bil skrbno pokrit s tremi
ali štirimi volnenimi odejami. Pre-
vidno smo dvignili odeje in ko je
Baptiste posvetil s svetilko čez vo-
ziček, smo zagledali v njem majhno
speče dete.

Nad tem pogledom smo bili tako
presenečeni, da najprej nismo mogli
črhni niti besedice. Najprej se je
zbral moj oče in ker je bil zelo mi-
losrčen, da celo nekoliko romanti-
čen, je iztegnil roko preko vozička
in dejal: »Ubogo zapuščenno dete,
mi te sprejememo.« Nato je ukazal
mojemu bratu Jacquesu, naj pelje
psa pred nami.

»Gotovo otrok ljubezni,« je nato
mislil moj oče glasno, »katerega ma-
ti je na večer Treh Kraljev v spo-
mini na božansko dete zvenila pri
mojih vratih.«

Obstal je in je štrikrat zaklical
na vse strani v noč: »Naši smo.«
Potem je položil svojemu bratu ro-
ko na rame in zašepetal: »Ako bi bil
streljal na psa, Francois?«

(Dalje prili.)

zerjev. (Splošno odobravanje.) Nato je s. Verdani še v lepih besedah apoliral na zbor, da upošteva prijateljske besede, nakar je shod zaključil. — Shod je bil za bratomirne hude udarce.

Železničarjem.

Koalicija strokovnih železničarskih organizacij, kraljevine SHS sklicuje

javen železničarski shod

v veliki dvorani hotela »Union« dne 9. t. m. ob 19.30 uri (pol 8. zvečer). Dnevni red: Poročilo delegatov vrhovnega odbora Koalicije o podvzetih korakih v Beogradu.

Železničarji! Vaša dolžnost je, da se shoda točno in polnoštevilno udeležite!

Vodstvo koalicije.

Politične vesti.

+ Pred novimi volitvami v narodno skupščino. Pašić je postal nevelj. S sestavo vlade menda ne bo nič. Pašić vrne naročilo za sestavo vlade; kralj poveri potem najbrž Davidoviču sestavo vlade, ki naj bo sestavljena iz večjih strank ter pripravi in izvede nove volitve. Radikalci bodo imeli med tem svoj kongres, kjer bodo skušali doseči konsolidacijo v svoji stranki z ozirom na dejstvo, da proti nevarnosti, da izgube v državi odločilni vpliv.

+ Prvi priznani konflikt med radikalci in demokrati. Včerajšnje »Jutro« pravi v uvodniku, da gre radikalcem le za »vlado«, to je za vlado v državi. V slovenskem demokratskem časopisu, doslej o tem vzroku, dasi smo ga mi že davno označili, nismo čuli ničesar. To priznanje tudi razodeva, da se je kriza poostрила.

+ Ogrske strokovne organizacije so imele svoj kongres, na katerem so zlasti sklenili resolucijo za znižanje cen življenjskim potrebščinam in zahtevali odpravo cenzure in omejevanja zborovalne svobode. Sklenili so tudi protest proti reviziji in zahtevo za vrnitev društvenih prostorov. — Na Ogrskem je torej še huda strahovlada.

+ Angleški dogovor z Irsko. Birkenhead je danes v govoru naznanil podrobnosti dogovora s sinfinovci. Glavni pogoji ureditve tega vprašanja so nastopni: Z malim pridržkom dobi Irsko isti položaj, kakor Kanada, Avstralija, Nova Zelandija in Južna Afrika. Imenovala se bo »Svobodna irska država«. Poizkusilo se bo, urediti Irsko na isti podlagi, ki se je z uspehom uvedla v Južni Afriki. Zastopniki sinfinovcev so pripravljeni, sporočiti irekemu parlamentu, da novoustanovljena svobodna irska država ne sklene pogodbe z britsko državo, temveč da vstopi v britsko državo. Zvestoba svobodne irske države napram britski državni skupnosti in kralju Jurju se bo jasno in nedvoumno izražala v ustavi irske države. V finančnih vprašanjih ima južni irski parlament vodstvo. Irsko bo prevzela gotov del nacionalnih dolgov ter vojnih izdatkov. Ta znesek bo določil razsodnik. Ako hoče Ulster po enem mesecu po sprejetju zakona obdržati svoja dosedanja pooblastila, jih lahko obdrži. Ako hoče Ulster obdržati svoje zastopstvo v angleški spodnji zbornici, se bo ta sklep spoštoval. Ako Ulster ne bi bil pripravljen, poslali v vseirski parlament svoje zastopnike, mu tega ne bi treba storiti in se bo v tem oziru ščitil. Ti pogoji se bodo v novem letu predložili obema zbornicama britskega parlamenta. Ako jih obe zbornici ne bi odobrili, to angleški narod kmalu dobil priliko za odločitev.

JUTRI VSI NA CANKARJEV VEČER!

Delavci, jutri vsi na Cankarjev večer v »Mestnem domu«! Gre za to, da dostojno proslavimo spomin na našega umrlega pesnika in mu čimprej postavimo spomenik! Pokažite, da ste vredni njegovega velikega dela!

Dnevne vesti.

Beračenje siromakov. V Ljubljani je policija aretirala večje število siromakov in jih tirala pred sodišče. Starčki, stare žene in invalidi so bili. Morda je bil med vsemi tudi kdo, ki mu ne bi bilo treba prositi. Petek je bil nekdan dan obdarovanja siromakov. V petek se je izvršila aretacija in siromaki so čakali več dni v zaporu na obravnavo. Mi pravimo, da je to krivica, dvojna krivica. Družba, občina, v prvi vrsti pa službodajalci bi imeli dolžnost, da preskrbe te nesrečneže, ki obnemorejo potem, ko so se izgurali ali pa ponesrečili pri svojem delu. Ta gnila družba ne vidi v človeku, ki ga za mladost izkoristi, svojega brata, svojo sestro, sužnja, ki jo je obogatil. S posebnim tribunom bi morala poskrbeti družba tem trpinom ne miloščino, ampak britko, večinoma težko zaslužen zadosten užitek iz javnih sredstev. Za to pa gospoda ni imela nikdar zmisla in ga še danes nima. Siromak, stara žena, oba sta delala za druge, ki žive udobno, zaupala sta v svoje delo, v boga, nikdar nista hotela napravljati kakih prestopke zakonov. In sedaj, ko jih je ta družba izžela, jih vrge na cesto, da pogineta gladu; da se pa to ne zgodi, prosita milodarov. Toda pravica jih zaloti, tista pravica, ki so jo sklenili izkoristevalci: zapro ju in sodijo, ker sta hotela jesti: nikogar nimata, ne svojcev, mož je umrl, ponesrečil, v bedi sta se doslej preživljala z delom. A ne gre več. Z delom ne gre več nedarja ni pokojnine ni, gospodar ju je odpustil, ker ju ne more več rabiti. Krivični, brezsrčni svet ju pa obsodi. Lenuhi in milijonarji, siti vsega, so napravili zakon, po katerem jih sodnik mora soditi. Tisti, ki še danes dobro žive od sadov dela teh siromakov!

Brez glave. Pred dobrim mesecem so bila ustanovljena občinska sodišča za pobijanje draginje. Ustanova je pa bila tako nerodno zasnovana, da ni imela ne repa ne glave. Sedaj je zakonodajni odbor ukinil ta sodišča in določil kompetenco okrajnim sodiščem za take delikte. Nekaj posebnega je v Jugoslaviji to, da se nobena stvar ne izdela po treznem preudarku, ampak le po ideologijah posameznih nestrokovnjakov in ko zmaga razum, se zopet vse prevrača in obrača tako, da nastane končno iz vsega — figa.

Razglas o novi monopolski taksi na vžigalice. Z odločbo upravnega odbora samostojne monopolske uprave se je monopolska taksa na vžigalice zvišala ter znaša: 1. pri parafinskih vžigalicah v škaticah z okroglo 100 klinčki 24 par od škatic; 2. pri žvepljenih vžigalicah v škaticah z okroglo 120 klinčki 24 par od škatic; 3. pri švedskih normalnih vžigalicah v škaticah z okroglo 60 klinčki 22 par od škatic; 4. pri malin švedskih vžigalicah v škaticah z okroglo 50 klinčki 20 par od škatic.

Prijava pokrajinskih avtonomnih dolgov. Gospod minister za finance je odredil z odlokom z dne 26. novembra 1921 D br. 17836, da se rok za prijavo obveznic pokrajinskih avtonomnih dolgov Hrvaške, Slavonije, Bosne, Hercegovine, Slo-

ventije in Dalmacije (Uradni list št. 132 z dne 3. novembra 1921) podaljša do 31. decembra 1921 za vse imetnike takih obveznic, v državi in inostranstvu, ki prijavo do sedaj niso mogli predložiti. Državljeni, ki živijo v kraljevini, morajo predložiti prijave generalni direkciji državnih dolgov v Beogradu, državljani pa, ki živijo v inozemstvu diplomatskemu predstavništvu naše kraljevine. V prijavi naj se navede: 1. ime, priimek, poklic, stanovanjsko in državljanstvo lastnika; 2. vrsta obveznice (naslov posojila) serija in številka kakor tudi nominalna vrednost vsake posamezne obveznice; 3. odkad je v posesti obveznic; 4. kje, pri kateri državni napravi ali pri katerem državnem zavodu se izplačujejo kuponi — obresti.

Petdesetletnico rojstva obhaja danes magistratni svetnik g. Fran Govekar v Ljubljani. Govekar je mnogo pisateljval, ima pa med literati mnogo nasprotnikov, ker je prijatelj neke bolj realistične smeri. Mnogo let!

Inženir Fran Tavčar se je oglasil v »Slov. Narod«, kjer svari pred zastrupljanjem po socijalizmu. Gospod inženir je prišel s svojim svarilom več kot šeststisoč let prepozno. Država nimamo nič omeniti k njegovemu modrovanju.

Krompir za Ljubljano. Občinstvo se opozarja, da so govorice, da je krompir mestne aprovizacije zmurnjen, popolnoma neutemeljene, o čemur se lahko vsaka stranka v skladišču osebno prepriča. Razprodaja se vrši vsak dan dopoldne do 11. ure in popoldne od 2. do 5. ure.

Kulturni vestnik.

Cankarjeva prireditel v gledališču. V nedeljo bodo v počastitev Cankarjevega spomina igrali v ljubljanski drami »Poluhajanje v dolini šentflorijanski«. Cene kakor v operi. Vsak delavec naj posesti to prireditev!

Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba priredi v nedeljo, dne 13. t. m. v veliki dvorani hotela Union koncert z izbranim sporedom. Pevski zbor šteje 80 pevcev in pevk. Na ta koncert že danes opozarjamo.

iz stranke.

Spodnja Šiška. Krajevna politična organizacija JSDS sklicuje za ponedeljek, dne 12. t. m. ob 19. uri 30 minut v Zadrženem domu (bivša nemška šola v Spod. Šiški, Zibertova ulica) člansko zborovanje s sledečim dnevnim redom: Strankin zbor in volitev delegata. Vstop le z izkaznico. Vabijo se na dogovor tudi sodruzi iz Zgornje Šiške. — Predsednik.

Vestnik Svobode.

Vič-Glince. V torek, dne 13. decembra ob pol 8 uri zvečer se bo vršilo predavanje univ. prof. dr. Webra o »Kritiki razvojnega nauka«. II. del v društveni sobi podružnice »Svoboda« Vič-Glince. Predavanje je zelo poučno in zanimivo. Vstop je vsakomur prost. Udeležite se predavanja množestveno!

Šošanj. Miklavžev večer, ki ga je priredilo Del. izobr. društvo »Svoboda«, in na katerem se je razdelilo med najbolj potrebne otroke delavcev razne potrebščine, se je obnesel povsem zadovoljivo. Delavstvo je pokazalo svoj kulturni napredek. Sodrugi, sodružice in funkcionarji, kateri so pri prireditvi sodelovali so bili pošteno vredni zlasti pa ss. Rogelšek, Koradej, Ivančič, Stütz, Verdnik in drugi, katerim izrekamo tem potom zahvalo z željo, da ne popuste v bodoče v intenzivnem delu za uresničenje idealov delavskega razreda. — Delavci.

Najnovejše.

KRIZA V VLADI.

LDU. Belgrad, 7. dec. Nocoj je bila seja ministrskega sveta, na kateri je g. Pašić poročal, da njegova misija za sestavo novega kabineta ni uspela. Radi tega bo po vsej verjetnosti jutri Nj. Veličanstvu kralju vrnili poverjeni mandat. Nato je ministrski svet razpravljal o občinskih volitvah v Zagrebu. Ministrski svet stoji na stališču, da se te volitve v Zagrebu ne morejo odgoditi, ker uredba o volitvah za mestne občine na Hrvaškem še ni prišla pred zakonodajni odbor ter mora torej še veljati v prvotni obliki. Potem so razpravljali o moratoriju za dolgove, ki se morajo plačati v inozemstvu. Finančni minister je predlagal, da se plačilo odloži za 18 mesecev, in sicer tako, da se plačajo dolgovi v 4 obrokih po 9., 12., 15. in 18. mesecu. Oni, ki se hočejo poslužiti te odredbe, morajo denar deponirati pri upravi fondov, vrednost pa se bo računala po kurzu, ki bo nižji od onega na dnevnih borzi. Uprava fondov mora tujim upnikom, ako to zahtevajo, izdati menice. — Ker pa je to vprašanje važno, stoji ministrstvo na stališču, da vlada v tem momentu, ko se nahaja v ostavki, ne more sprejeti tako važnega sklenila.

LDU. Belgrad, 8. dec. Mnogi našli listi prinašajo poročila o ministrski krizi, vsak pa s svojo posebno tendenco. Posamezni listi gredo pri tem tako daleč, da citirajo celo besede voditeljev strank, s katerimi so se vodila pogajanja o načinu rešitve krize, čeprav ni nihče prisostvoval pogajanjem. Pooblaščenim smo, da izjavimo, da se je g. Pašić pogajal z zastopniki raznih skupin na podlagi, da se vladna koalicija razširi in olajši. To bi se izvedlo na ta način, da bi druge stranke ali sodelovale v državni upravi, ali pa da bi podpisale kr. vlado, da se določi temeljni zakonov za popolno izvršitev ustave in da izpolni širši program, ki bi omogočil v državi pravilno delo in miren razvitek.

PAŠIĆ NE SESTAVI VLADE.

LDU. Belgrad, 8. dec. Ministrski predsednik g. Pašić je danes predpoldne vrnil mandat Nj. Veličanstvu kralju, ker pri pogajanjih za sestavo koalicijskega kabineta ni imel uspeha.

ODREŠENIK DAVIDOVIĆ — BOJ PROTI DEMOKRATOM.

LDU. Belgrad, 8. dec. Kakor javljajo tukajšnji listi, je g. Davidović dobil mandat, da sestavi novo vlado. Danes je posetil g. Pašića in se z njim posvetoval o sestavi nove vlade. Predložil mu je tri solucije: 1. Demokrati naj bi odstopili radikalom dva portfelja; 2. radikalci naj bi sami razdelili portfelje v dva dela, dočim naj bi demokrati izbrali; 3. demokrati naj bi razdelili portfelje na dva dela in radikalci naj bi izbrali. Potem je g. Davidović razpravljal z načelnikom Sl. S. g. Rajarjem, ki se je v načelu izjavil za vstop v vlado. Tudi od muslimanskih zastopnikov je g. Davidović dobil dovoljen odgovor. Nadalje je konferiral z g. Kristanom, ki se sicer ni izjavil za vstop v vlado, pa je vendar izjavil, da je mnogo vprašanj, v katerih se njegova skupina strinja z vladnimi strankami. Za jutri se pričakuje odgovor radikalne stranke.

PREPOVEDAN SHOD BLOKA V ZAGREBU.

LDU. Zagreb, 8. dec. Danes je redarstvo prepovedalo shod Hrvatskega bloka na Wilsonovem trgu. Vendar pa se je dopoldne ob 10. zbrala večja množica ljudstva, ki je potem, ko je zvedela, da je shod prepovedan, v sprevedu odšla skozi

Frankopansko ulico na Jelačićev trg, kjer se je mirno razšla. Mir se ni nikjer kalil.

ZAKAJ RASE DRAGINJA?

LDU. London, 6. dec. V svojem govoru v Manchesteru je razpravljal angleški zakladni kancelar sir Robert Horne o vprašanju nemških reparacij in izjavil: Nemčija pravi, da ne more plačati dolžnih reparacij. Nemčija pa izvršuje marsikaj, da onemogoči izvršitev svojih obveznosti. Tako nudi vlada na račun davkoplačevalcev pripomoč h krušnim cenam. To je nemški industrijalcem omogočilo, svoje delavce nižje plačevati. Država obratuje z železnicami z izgubo, vsled česar moarimo nemški industriji svoje blago ceneje prevažati. Premog se prodaja v Nemčiji za polovično ceno, ki jo ima premog na svetovnem trgu. Glede predloga, da bi se reparacijo plačevalo deloma v naravi, je izjavil minister. Kar more Nemčija dobavljati, se proizvaja v Angliji sami.

MOLOH SE OBOROŽUJE.

LDU. Washington, 7. dec. Kongresni tajnik je kongresu predložil letno poročilo. To poročilo predvideva vojaške priprave, ki prekašajo vse, kar se je v mirnem času pripravilo izza postanka Židnih držav. Poročilo vsebuje izpremembe, ki so se uvedle v orožju. Izdelujejo se nove vrste infanterijskih granat iz najtežjih artiljerijskih topov. Tajno se proučuje učinek kemičnih preparatov in strupenih plinov.

V GUATEMALI VOJAŠKA REVOLUCIJA.

LDU. Washington, 7. dec. Kakor se poroča uradno iz Guatemale, je ondi dne 5. t. m. o polnoči izbruhnila revolucija. Generali so prisilili predsednika k demisiji, zadržujoč ga nje tega v njegovem stanovanju. Ministre so zaprli. Tekom dogodkov je bilo umorjenih 12 oseb.

Dopisi.

Celje. Pod rubriko Obrtni vestnik, je v štev. 141 »Nove Dobe« napisal g. Ivan Bizjak članek Obrtništvo in obrtno nadzornišvo, v katerem napada uradnico tukajšnjega obrtnega nadzornišva, češ, da zahteva pri ubogih obrtnikih red ter, da se sklicuje na obrtni red. Zahtevala je baje seznam zaposlenega osebja (najbrže vajencev, ker jih imajo nekateri obrtniki preveč). Daje je zahtevala plačilni seznam. G. Bizjak pravi, da je iz tarife plača razvidna. Gospa obrtna nadzornica pa ima nalog, da revidira, če se po tarifi plačuje, ker je splošno znano, da nekateri obrtniki po tarifi ne plačujejo. G. Bizjak ugovarja, ker je uradnica ogledala stanovanje vajencev in vajen ter zahtevala za vsakega gajderobo. Istotako ima nadzornica tudi dolžnost, da nadzira hrano vajencev. (Glej Ur. list št. 82 iz leta 1921.) Članek vprašuje obrtnike, koliko časa si bodo pustili tako nadzorovanje dopasti? Zahteva, da bi pri nadzorovanju bil tudi kak obrtnik navzoč. Ne vemo, ali je g. Bizjak napisal članek iz sovraštva do reda ali pa si hoče pridobiti simpatije pri obrtnikih, če se izkaže v »Novi Dobi« kot pisatelj, ali pa celo skuša tekmovali z gospodom Rebekom? Vprašali bi g. Bizjaka, kakega mnenja je bil o obrtnih nadzornikih takrat, ko je bil še pomočnik v Celju in soc. demokratski agitator? Inspekciji dela pa priporočamo, da naj ostane pri taktiki, ker je dobra.

— Dunaiski telefonski mehaniki so zastavkali in vlada je izjavila, da se pogaja, če se prične z delom. Dosegel se je sporazum in se vrše pogajanja.

F. BRUMAT
LJUBLJANA

Manufaktura in tkanine.

Mestni trg 25.

Vajence
za zvonolivarstvo

spremejo
Strojne tovarne in livarne
d. d. Ljubljana.

Čitajte velezanimivo študijo
Dr. Oto Bauer - Uradnik
Pot k Socijalizmu.

Naroča se v upravi »NAPREJ«.
Najprimernejše in najlepše božično darilo je gotovo prvotno dovršena povečana slika. V izviru se priporoča prvi domni zavod za povečanje slik, fotograf-kli atelier KUNČ FRANO, Ljubljana, Wolfova ulica 6. Naročila za božična darila se sprejemajo do 15. dec. t. l. Točna poštežnja! Najnižje cene! Zahlevajte cenik!

Več krojaških pomočnikov

treznih in vestnih delavcev za delo v tovarni se sprejme takoj. Samostoini dobe proti garanciji delo na dom. Stalno delo zasigurano.

Vpraša se: EMONSKA CESTA št. 8 v pisarni.

Vplačana delniška glavica K 30.000.000.

Slovenska banka

Telefon št. 567. — Čekovni račun 12205

LJUBLJANA, Krakov trg št. 10, nasproti »Mestnemu domu«.

Obreštuje najugodnejše vloge na knjižice in v tekočem računu. — Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.